

Přežili jsme STALINGRAD

Vzpomínky příslušníků 6. armády maršála Pauluse

Reinhold Busch

OMNIBOOKS

Přežili jsme Stalingrad

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.e-reading.cz

www.palmknihy.cz

OMNIBOOKS

Reinhold Busch

Přežili jsme Stalingrad – e-kniha

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Stalingrad © Copyright by Ares Verlag, Graz 2012
Translation © 2018 Vlastimil Dominik

ISBN 978-80-882-7401-8 (tištěná kniha)
ISBN 978-80-882-7406-3 (ePDF)
ISBN 978-80-882-7404-9 (ePUB)
ISBN 978-80-882-7405-6 (Mobi)

Reinhold Busch

Přežili jsme STALINGRAD

Vzpomínky příslušníků 6. armády maršála Pauluse

OMNIBOOKS

2018

Úvod

Po porážce u Moskvy v zimě 1941/42 se Hitler vzdal úmyslu zahájit v oblasti skupiny armád Střed další velký útok. Místo toho přesunul těžiště vojenských operací do jižní části země. Sovětské pokusy o průlom k Charkovu v květnu 1942 skončily výraznými porážkami, takže zde dosažené vítězství by posílilo víru v další úspěchy.

Hitler chtěl navzdory radám svých generálů dosáhnout dvou cílů. Jednak zablokovat lodní dopravu na Volze u Stalingradu a tím zamezit dodávkám důležitých vojenských materiálů, a vedle toho se zmocnit zdrojů ropy v oblasti Kavkazu. Ale už jen prodloužení fronty až ke Stalingradu znamenalo vytvoření křídla o délce asi 700 kilometrů. K jeho samotnému zabezpečení bylo potřeba padesát divizí, o potížích se zásobováním ani nemluvě. Celý tenhle záměr se mohl podařit pouze při úplném zhroucení sovětských front, tedy za předpokladu, že by byla Rudá armáda připravena přestat bojovat a byla zničena. Místo toho se její jednotky stáhly do hloubky této oblasti. Když se hroty XIV. tankového sboru v době od 19. srpna do 2. září 1942 blížily k městu a dostaly se k Volze, sovětské oddíly se pevně uchytily v troskách domů v pásu podél řeky a už se z nich nedaly vytlačit. Během následujících měsíců německé jednotky nasazené v mnoha útočných vlnách v bojích o ruiny domů a továren vykrvácely. Město se v této době změnilo v popel a suť.

Mohutná sovětská ofenzíva začala 19. listopadu ze severu a jihu na slabá křídla, která zajišťovaly nedostatečně vyzbrojené rumunské, italské a maďarské armády. Během pouhých čtyř dní vedla 23. listopadu ke spojení sovětských útočných klínů u Kalače a tím k obklíčení 6. armády. Hrozila také odříznutím 4. tankové armády, jež pronikla na Kavkaz, od německé fronty.

Teď bylo strategicky nezbytné rychle stáhnout 22 německých a 2 rumunské divize, dokud to bylo ještě možné, případně nařídít průlom z obklíčení, aby se fronta zkrátila. Vrchní velitel 6. armády generál

Paulus proto požádal dálnopisem Hitlera o volnost jednání. Všichni Hitlerovi vojenští poradci byli názoru, že 280 000 mužů v obklíčení nelze zásobovat ze vzduchu a naléhali na průlom. 6. armáda již byla vyrozuměna, aby se na něj připravila, když Göring 24. listopadu ráno, v rozporu s radou svých expertů, velkohubě oznámil, že luftwaffe je schopna obklíčenou armádu zásobovat. Tím se zachránilo Hitlerovo přání město za každou cenu udržet – ke zděšení Pauluse a jeho velitelů, kteří rezignovali. Proti tomu se postavil pouze generál von Seydlitz a ve svém memorandu z 25. listopadu požadoval okamžitý průlom. Ovšem Paulus nebyl dostatečně tvrdý, aby se vzepřel Vůdcovu rozkazu, protože z jeho pohledu neposlušnost povýšená na princip hrozila zhroucením jakéhokoliv velení. Seydlitz se nakonec podvolil.

Přesto se 12. prosince uskutečnila operace „Zimní bouře“ – polovičatý pokus o průlom, to znamená s nedostatečnými zdroji. Po sedmi dnech stály osvobozovací divize již jen padesát kilometrů od okraje obklíčení, ale operace se kvůli stále častějším sovětským protiútokům zastavila. Přípravy na průlom z obklíčení se zase zastavily. Ale v této době byly šance na jeho úspěch již sporné; řada mužů už zemřela hladu. Nejpozději v této době bylo jasné, že k vysvobození z obklíčení nedojde a osud armády v kotli je zpečetěný. Fronta se od něj dokonce stále vzdalovala a zásobování 6. armády časem nedosahovalo ani deseti procent slíbeného množství.

Od této chvíle šlo o zorganizování obrany kotle, aby vázala co nejvyšší počet sovětských jednotek. Počátkem prosince 1942 došlo k mohutným útokům Sovětů na západní frontu kotle a na tak zvanou Severní uzávěru; obě postavení se podařilo při velkých ztrátách udržet. Paulus odmítl výzvu ke kapitulaci a poté se 10. ledna 1943 uskutečnil na kotel velký sovětský útok, který se pomalu sunul ze západu na východ. Nyní se zarputile mobilizovaly poslední síly k obraně a z týlových a rozptýlených bojových jednotek se organizovaly „Pevnostní prapory“. Konec všech nadějí na záchranu obklíčených znamenala 23. ledna ztráta posledního letiště Stalingradskij na západním okraji. Zbytky 6. armády se prakticky úprkem stáhly zpět do trosek města. Paulus se svým štábem se 26. ledna uchýlil do sklepa obchodního domu Univermag na Rudém náměstí. Pak jako první složily zbraně zbytky 297. pěší divize a dostaly se do zajetí. Přes zoufalou situaci, docházející střelivo a potraviny a bez výhledu na vojenský obrat vydal Hitler rozkaz k vytrvání do posledního náboje. Seydlitz nařídil svému sboru vystřílet

poslední municí a zastavit boj, načež byl sesazen a dokonce se uvažovalo o jeho uvěznění. Kotel byl 27. ledna s konečnou platností rozdělený na severní a jižní část, které nyní bojovaly nezávisle na sobě.

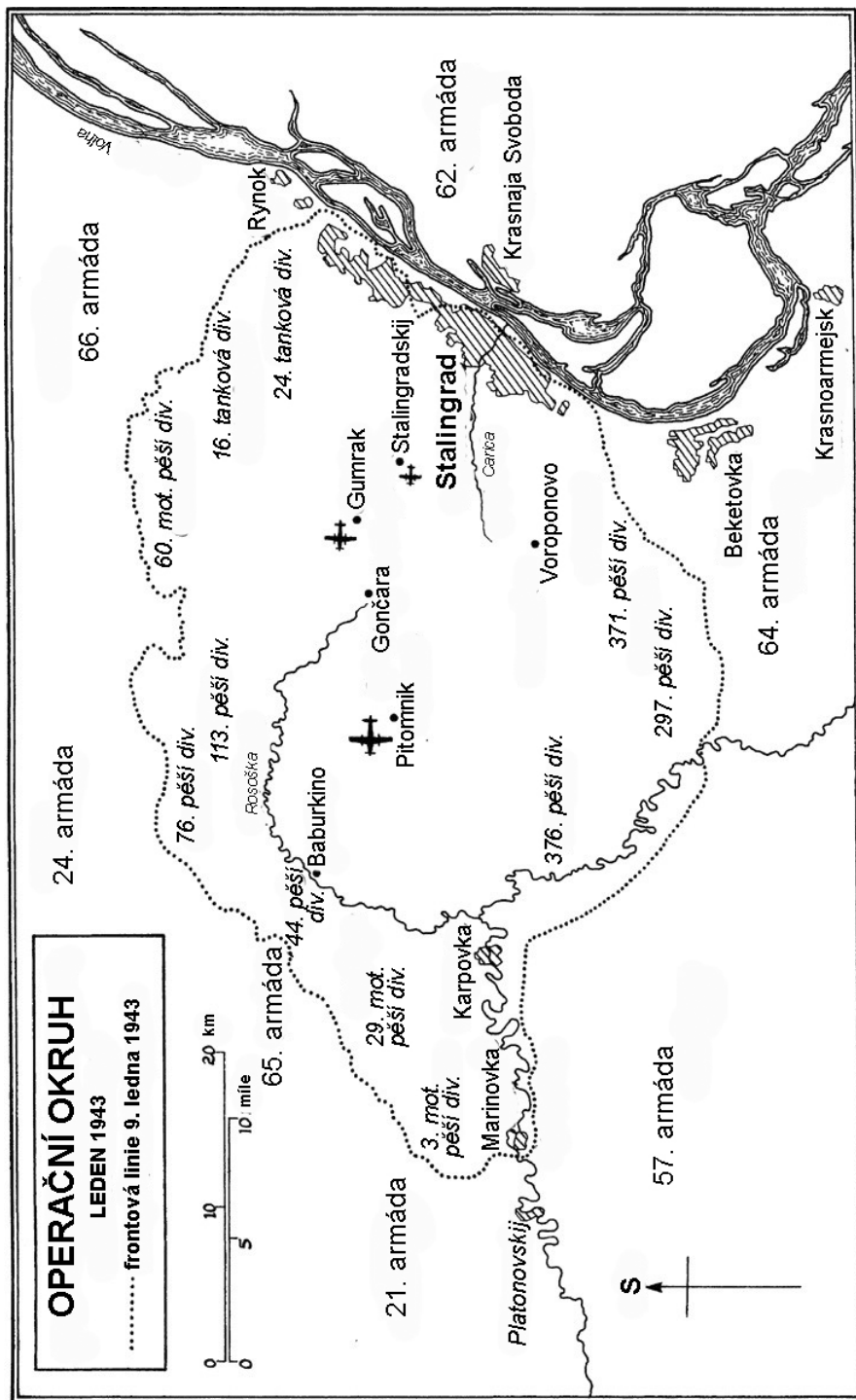
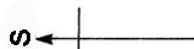
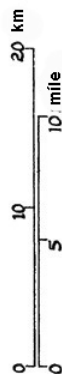
Paulus se svým štábem a tam nasazenými zajišťovacími jednotkami se 31. ledna vydal „osobně“ do zajetí, aniž by podepsal kapitulaci. Zdráhal se vydat rozkaz k zastavení obrany severního kotle, takže ten se vzdal až 2. února.

Do zajetí se dostalo devadesát tisíc většinou zraněných, nemocných a vyhladovělých vojáků, mnozí s omrzlinami; přibližně 147 000 jich padlo a asi 35 000 se letecky evakovalo. Většina zajatých zahynula na pochodech smrti a v táborech kolem Stalingradu; jen 6000 z nich se mělo vrátit domů.

OPERAČNÍ OKRUH

LEDEN 1943

..... frontová linie 9. ledna 1943

Část I

PŘEŽILI ZRANĚNÍ A NEMOCNÍ

MICHAEL DEIML

Poslední přistání v kotli

Michael Deiml absolvoval výcvik bojového pilota a podílel se na zásobovacích akcích pro obklíčenou 6. armádu.

Po výcviku na palubního střelce a pak na palubního mechanika jsem byl od 30. září 1940 do 1. dubna 1940 přidělen k 55. bojové eskadře. Se svou první osádkou jsem absolvoval dvacet bojových letů proti Francouzům a devět proti Britům. Tato osádka s pilotem poručíkem Müllerem byla na začátku roku 1941 při nasazení proti Anglii sestřelena a zřítíla se do Lamanšského průlivu. Protože jsem byl v té době hospitalizovaný kvůli zánětu středního ucha v lazaretu luftwaffe v Mnichově, nahradil mě rotmistr Simon, který tak zahynul místo mne.

Po uzdravení u doléčovací roty v Quedlinburgu jsem se 1. října 1941 vrátil k 55. bojové eskadře nasazené v Rusku. Přidělili mě k 3. skupině, 7. letce a dostal jsem se do nové osádky. S ní jsem pak 7. října 1941 zahájil svým 30. bojovým letem z letiště Kirovograd své nasazení v Rusku. Vzhledem k mým 387 bojovým letům už je nemohu jednotlivě popisovat, ovšem chtěl bych trochu vysvětlit svou účast jako letce v bojích o Stalingrad.

Po bojích na Kavkaze a kolem Černého moře jsem svým 139. bojovým letem zahájil své nasazení v oblasti Stalingradu. 21. srpna 1942 jsme podnikli hned dva útoky z letiště Kramatorskaja na sovětské jednotky v prostoru Stalingradu. Po několika letech denně jsme se přemístili na letiště Morozovskaja. 24. srpna 1942 jsme zahájili soustředěné bombardování Stalingradu. Podnikli jsme tři lety s útoky z výšky na město, zejména na nádraží. Jako obvykle jsme narazili na silnou protiletadlovou obranu. Se svou osádkou s velitelem nadrotmistrem Dietrichem jsem až do 3. října létal téměř denně do prostoru města. Za šest týdnů to bylo celkem 58 bojových letů, při kterých jsme byli vždy dvě až čtyři a půl hodiny ve vzduchu. Naším úkolem bylo shazovat pumy na cílové oblasti. V tamní kalmycké stepi bylo mnoho soutěsek – na jednu zvlášť velkou, které jsme říkali „Údolí Gratschi“ jsme museli útočit opakovaně, abychom zničili sovětské jednotky a také jejich výchozí postavení a zásobovací základnu. V tomto údolí byla Sovětů spousta. Velmi často, zpravidla za dne, nás přivolávali k podpoře pozemních jednotek. Na ostatní cíle ve městě, jako nádraží, průmyslová zařízení a letiště, také

východně od Volhy, jsme útočili ve dne i v noci. Opakovaně nás ostřelovalo protiletadlové dělostřelectvo i stíhači a dostali jsme několik zranění. Naštěstí nebyl nikdo z osádky při tom zraněn.

Chtěl bych se zmínit zvláště o posledním bojovém letu mé druhé osádky (Dietrich). Vzlétli jsme večer 2. října 1942 z letiště Kramatorskaja s naším letounem He 111. Kolem jedenácté hodiny večer jsme zaútočili na letiště východně od Stalingradu po obou stranách Volhy. Sověti nás zachytili světlomety a ostřelovali z protiletadlových kanónů, ale netrefili nás. Kvůli poruše radiostanice nefungoval přijímač a neznali jsme svou polohu. Naše základna nás ale slyšela, protože obě vysílačky ještě fungovaly. Jak jsme se později dověděli, prolétali jsme blízko naší oblasti nasazení a nyní bez možnosti orientace do noci. Nakonec jsme se rozhodli letět na jih, abychom se dostali k Azovskému moři, protože se v noci dala rozeznat voda od pevniny a mohli bychom se tak orientovat podle pobřeží. Ale protože jsme nevěděli, kde se nacházíme, obávali jsme se také, že bychom se mohli dostat na Sověty obsazené území. Pozorovatel poručík Winkler proto několikrát volal pilotovi Dietrichovi: „Willi, leť na západ, jinak se dostaneme k Ivanovi!“ Sověti byli tehdy všeobecně obávaní. Ale po určitém váhání jsme se přesto drželi kurzu na jih, neboť nám docházelo palivo. Kolem půl páté ráno jsme přiletěli k pobřeží Azovského moře. Když jsme se v ještě potměném svítání zorientovali, nemohli jsme už kvůli nedostatku paliva doletět na nejbližší letiště Nikolajev a Mariupol. Museli jsme proto bezodkladně nouzově přistát, a to na břicho na poli patnáct kilometrů od Berdiansku. Měli jsme už vysunutý podvozek, ale zase jsme ho zatáhli. Při plánovaném přistání na hlavní podvozková kola bychom v rychlosti 150 km/h najeli do níže položené a shora nepostřehnutelné polní cesty a při převrácení stroje a dalších následcích havárie bychom přistání nepřežili. Pak jsme šli pěšky po etapách na naše letiště, kam jsme dorazili po několika dnech.

V říjnu převedeli našeho pilota nadrotmistra Dietrieche do funkce pilotního instruktora a moji dosud druhou osádku rozpustili. Přeložili nás k jiným osádkám, protože stále přicházeli jednotliví kamarádi o život. Po dovolené v prosinci 1942 jsem se zatím stále bez osádky vrátil ke své letce do Ruska. Naše bojová skupina teď měla základnu na letišti Novočerkask. Jako náhradník jsem letěl 18. ledna 1943 s osádkou rotného Püschela a z malé výšky jsme útočili na jednotky na jižním Donu východně od Novočerkasku.

He 111

Potom jsem se dostal ke své třetí osádce rotného Adriana. Byl jsem palubním mechanikem, rotný Deiters byl palubním střelcem, radistou četař Schubert a pozorovatelem-bombometčíkem četař König. Protože naše jednotky byly od 22. listopadu obklíčené, létali jsme teď jen zásobovací akce. Mimo jiné jsme shazovali pytle s potravinami a chlebem a při přistáních v kotli jsme evakuovali zraněné a občas také válečné zpravodaje a sestřelené letové osádky.

První bojový let se svou třetí osádkou jsem absolvoval 12. ledna 1943, při kterém jsme ráno vzletli z letiště v Novočerkasku a přistáli na letišti Pitomnik. Nacházelo se tam mnoho zraněných německých vojáků a kromě toho lidé z Organizace Todt, skoro všichni poněkud starší muži. Byli oblečení v lehkých olivově zelených uniformách. Na dotaz, proč byli obklíčení v kotli, vysvětlili, že pracovali na opravě silnice z Kalače do Stalingradu. Nejprve jsme vysadili rotného jedné armádní jednotky, který měl přivést z Německa náhradní díly pro přístroje své jednotky a nyní je vzal s sebou do kotle. Poté jsme začali s vykládkou potravinových zásob, při čemž nám pomáhali lidé z Organizace Todt.

Potom jsme vyložili z letounu asi dvacet pytlů s bochníky chleba a odevzdali jsme je tam. Po naložení osmi zraněných vojáků a jednoho